

Yhdeksää yli seitsemän

Höyryveturin kiskoma vaunujono lähti tuohon aikaan Korson rautatieasemalta kohti Keravaa. Junamatkalla ehti mainiosti harrastaa kirkkohistoriaa, kääntää englantia ja muita vieraita kieliä, tyrmistyä geometrian ja algebran ongelmista, pelata marjapussia ja olla mahdollisimman kaunopuheinen konduktöörille makuukamariini unohtuneen matkalipun vuoksi.

Koulu alkoi kaksikymmentä vaille kahdeksan. Veisattiin virttä, ikävää, masentavaa; päivä meni heti ikään kuin piloille. Vielä piti kuunnella saarnaa, joka käsitteli negatiivisia asioita. Kaiken lisäksi rehtori ilmoitti, että nyt on oltava erityisen reipas, raikas ja ryhdikäs: "lähdetään monisatapäisellä joukolla siivoamaan koulun aluetta!"

Tumma, ryhdikkään komea pedagogipersonallisuus, *Aino Raitio*, joka luetutti oppilaillaan muutakin kuin Kalevalaa ja Väneriki Stoolia, kysyi minulta lämpimästi, että olenko tarjonnut juttujani minnekään? Tämä tapahtui, kun olin jäänyt seitsemännelle luokalle. Kirjoittelin ahkerasti, ihmetelin ja ihastuin Aino Raition tapaan puhua kirjallisuudesta, käyttää suomenkieltä, joka on uskomaton materiaali. Sillä aloin saada julki ensimmäisiä yritelmiäni.

Vuotta aikaisemmin olin närkästynyt lehtori Raition päätökseen pönttää Sillanpään "Hurskas kurjuus". Kirjoitin epämääräiseen runomittaan lähes satasivuisen teoksen, jonka tarkoituksena oli luhistaa kaikki kurjalukijat välittömästi. Tuosta tuotteesta ei ole jäljellä enää oikeastaa mitään; muistan yhden kohdan: "Oi Ylimyksellinen Kurjuus! Pyhä Syöpäläinen! Ja Pettu!"

Kätkin teokseni ainevihkon sisään ja opettaja kutsui minut kotiinsa. Vihaan hartiavoimin tilannetta, kun pitää riisua kengät jaloista; kenkä, kengät, ovat nerokas keksintö. Missä maissa hiippaillaan sukkasillaan? Suomalaisessa salissa on kauhistuttavaa katella smokkista miestä ja iltapukuista ilman kenkiä esiintyvää naista. Mutta maisteri A. Raition eteisessä luovuin jalkineistani. Tyylikkäässä asunnossa oli paljon kirjoja ja tauluja. Hän tarjosi teetä.

A. Raition opetuksen mukaan olen ymmärtääkseni oppinut rakastamaan ja kunnioittamaan kieltä ja kirjallisuutta.

Muutama muukin tapahtuma jäi mieleen kutakuinkisilta kouluvuosilta. Rehtori *Matti Lauerma* kutsui kansliaansa ja kysyi: "Oletkos sinä aikeissa siirtyä käytännön aloille?" En mennyt hämilleni, vaan vastasin "En". Jaaha, rehtori totesi.

Hurmaavaa oli loputtomina takavuosina kuunnella maisteri *Raina Paimenvuoren* keskustelua Ensimmäisen Luokan Oppilaan, Aini Leskisen kanssa:

— Syökös Aini jotakin?
(Täydellinen hiljaisuus.)

— Onkos Ainin suussa mitään?
(Täydellisempi hiljaisuus.)
— Mitäs sinä oikein mykistyt?
(Kertakaikkinen vaitiolo.)
— MITÄ AININ SUUSSA ON?
— Lehden kanta.

